

УТВЕРЖДЕННЯ ПОЗИТИВНОГО НАЧАЛА В ОБРАЗНІЙ СТРУКТУРІ ПРОЗИ М. ТРУБЛАЇНИ

Кердівар Н.І., аспірант

Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського

У статті розглядаються основні способи творення тексту пригодницького типу в оповідній прозі М.Трублаїні. Увагу концентрують питання побудови опозиційного ряду, в основі якого виділяються конструктивний та деструктивний герої.

Ключові слова: пригодницький, опозиція, контраст, конструктивний, деструктивний, колективізм, індивідуалізм.

Кердивар Н.И. УТВЕРЖДЕНИЕ ПОЗИТИВНОГО НАЧАЛА В ОБРАЗНОЙ СТРУКТУРЕ ПРОЗЫ Н.ТРУБЛАИНИ / Южноукраинский государственный педагогический университет им. К.Д.Ушинского, Украина

В статье рассматриваются основные способы создания текста приключенческого типа в повествовательной прозе Н.Трублаини. Внимание концентрируют вопросы построения оппозиционного ряда, в основе которого выделяются конструктивный и деструктивный герои.

Ключевые слова: приключенческий, оппозиция, контраст, конструктивный, деструктивный, коллективизм, индивидуализм.

Kerdivar N.I. THE STATEMENT OF THE POSITIVE BEGINNING IN FORM-BASED STRUCTURE PROSE OF M. TRUBLAINY / The South State Pedagogical University after K.D.Ushinskiy, Ukraine.

In the article the main means of adventure text production of M.Trumblainy narrative prose is considered. The questions of opposite range construction are paid attention at, the constructive and destructive heroes are defined.

Key words: adventure, opposition, contrast, constructive, destructive, collectivism, individualism.

В українській літературі перших десятиліть минулого століття спостерігається посилений інтерес до розвитку пригодницького жанру. Як відзначено в підручнику з історії української літератури, у цей час посилилось «уважне ставлення до вибору життєвих фактів, постала відмова від тематичної розкиданості, вселюдності, що часто вела на манівці натуралізму та наслідування чужих зразків. Прагнення писати про «все» у багатьох змінюється бажанням художньо осмислити найважливіші суспільні і психологічні проблеми відповідно до свого життєвого досвіду і стильових уподобань» [1; 178]. У такій атмосфері утворився благодатний ґрунт для народження нового, ще невідомого героя, наділеного ідеальними позитивними рисами.

Читацькій масі потрібні були взірці; письменники мали тонко відчувати психологію людини своєї доби, розуміти своєрідність її психічної діяльності, особливості стосунків особи і суспільства, мали вибудовувати своєрідний структурований особистісний художній світ. Вчинки нових героїв вже оцінюються за новими критеріями: суспільний стан, особливості психології, де на перший план виступає колективізм і суспільність. У літературі домінує множинний, збірний образ «ми», а прозаїки прагнуть «розкрити зміст мас через конкретні дії певних груп людей, зорганізованих колективів і спробувати «вилуштити» з маси і зобразити як органічну частку індивідуалізовану особистість, наділену високими патріотичними почуттями» [3; 51-53].

Такі образи неминуче набували рис архетипності. Загалом період 20-30-х років ХХ століття К. Юнг характеризував як період «вторгнення архетипів». Расова міфологія нацистів, комуністичний міф про реалізацію «золотого століття» – все це виявляється по-дитячому наївним із точки зору розуму, проте ці ідеї захоплюють мільйони людей. Факельні ходи, масовий екстаз і гарячкове мовлення усіяких «вождів», використання архаїчної символіки свідчать про втручання сил, які набагато перевершують людський розум [11; 16-17]. Загалом, за умов тотальної ідеологізації літератури комуністичний міф особливо потребував створення нового типу літературного героя, навколо якого будувалися основні ідеологічні кліше. Такий герой повинен був стати вихователем нового покоління. Невипадково значна увага в цей період зосереджується на літературі для молоді, і тут домінуючою стає пригодницька проза. Саме в цей час появи пригодницьких творів вітчизняне літературознавство зібрало цінний і фактичний матеріал про пригодницьку літературу, зробило багато глибоких спостережень, дало зразки ґрунтовного аналізу та чітких узагальнень. Розглядаючи пригодницький жанр, у літературі дослідник А. М. Подолинний зокрема писав: «Дотепер немає, по суті, стрункої теорії та історіографії тогочасної пригодницької літератури. Тому ще й досі навколо неї тривають суперечки, висловлюються протилежні думки. Одні відносять до пригодницьких вузьке коло творів, наперед відмовляючи їм у художності, соціальної значущості, інші невинувато зараховують сюди навіть «Молоду гвардію» О.Фадєєва». [4, 9]. Пригодницька ж література стає умовним прихистком людини від проблем нової епохи. У неї з'являється можливість втекти від реальної дійсності, з метушливого великого міста, що іноді видається чи не єдиним порятунком, внаслідок якого відкривається незвичність нового життя, романтика мандрівок. Зрозуміло, що в такій ситуації герой мав би бути романтизованим, зануреним у сяйво свого

майбутнього, що напряму залежить від його волі і характеру. Таким героєм повинен бути не тільки шукач розваг та гострих почуттів, а людина-громадянин, яка у своїх діях виходить з інтересів держави, народу. Тут «герой повинен наважитись перейти із повсякденного світу у сферу надприродного дива; там він стикається з міфічними силами і рішуче перемагає; герой повертається зі своєї потаємної подорожі, і до того ж володіє такою силою, яка здатна наділити офіруванням інших людей, у даному випадку своїх співвітчизників» [2; 30].

Тому саме пригода і постає головним предметом зображення, домінантою у побудові образів героїв. У пошуки такого героя закономірно включився і М. Трублаїні. Однак його персонажі від самого початку були наділені певною оригінальністю, що виокремлювала прозаїка серед свого покоління. Так у творах М. Хвильового, М. Куліша ми бачимо романтичного героя, який іде до світлого майбутнього шляхом боротьби за свої ідеали з вірою у становлення своєї Батьківщини. Розв'язки твори цих письменників не передбачають, тому що розв'язка – це сонячне майбутнє. Таке прекрасне майбутнє найчастіше реалізувалось лише у лозунгах, які підтримують «червоні ідеали», а саме, діючи на той час владу. У цьому плані творчість М. Трублаїні слід розглядати як нейтральну: до таких художників він не належав. Наскрізним мотивом його творів стає Добро, що приводить читачів у казкове майбутнє, до утопічної країни. «Монолітний і вольовий, мужній і витривалий, прозорий і спокійний, кмітливий і умілий борець за світле майбутнє людства – таким уявляє собі Трублаїні позитивного героя» [5; 76].

Його герой – це не просто мужня і дуже людина, що зневажає небезпеку, він передусім – тип громадянина, який сформувався в новому суспільстві. Він має бути поставленим у такі ситуації, де найбільш повно може виявити себе людський характер, овіяний романтикою величних дій і вчинків, «суворою жорстокістю смертельної боротьби» [9; 483]. Тому не випадково його художню уяву привертала людина, яку він віднайшов у героях Арктики. До того ж, у 30-х роках журналісти, письменники, які брали участь у полярних експедиціях, на сторінках преси виступали зі статтями, нарисами, оповіданнями про Арктику. Важливим надалі залишиться факт, що створені Трублаїні образи стали прототипами учених-полярників Ушакова та Шмідта. «Один із прообразів моїх літературних героїв, – писав письменник, – це жива людина, Георгій Олексійович Ушаков» [9; 487]. А те, що штурман Кар із повісті «Лахтак» є прообразом Шмідта, підтверджується рядом переконливих деталей, зокрема подібністю імен: Отто Юлійович Шмідт – Отто Рудольфович Кар. Схожість виявляється навіть у портретних рисах, поведінці героя повісті. Це романтика – відбиток життя, героїзм народу, його патріотизм, любов до рідного краю, мрії про майбутнє Батьківщини. Першою і невід'ємною рисою персонажів творів письменника стає героїчність. Спроможність здійснення героїчного стала важливим критерієм оцінки його художньої особистості. Сам героїзм визначається як «етико-естетична категорія на означення моральної цінності вчинків, дій окремої особи чи суспільства в цілому задля прогресу, які вимагають особливої віддачі моральних, інтелектуальних, фізичних зусиль, мужності, відваги, самопожертви» [6; 158]. З героїчністю тісно переплітається пафосність, що притаманна всім героїчним типам завдяки своїм почуттєво-пристрасним ознакам. «Пафос визначається як натхнення, ентузіастичне почуття, пристрасне переживання душевного піднесення, викликане певною ідеєю, подією» [6; 542]. Герою пригодницького твору Трублаїні обов'язково притаманні зазначені вище характеристики. Поєднання цих ознак в одній особі накреслює ідеальний образ, який, у першу чергу, володіє силою нового, здатен перетворити світ. Для такого героя, за Кемпбелом, характерне «покликання, мандрівка в сферу надлюдського буття; осягнення її істин й розплата за це осягнення стражданням або тимчасовою смертю; повернення у світ людей і провіщення осягнутих істин» [2; 29]. Виділення особливого типу психології персонажа – психології героїчного, що зумовлена буремними подіями революції, громадянської війни, романтикою подвигу і новими відкриттями – стало прикметною стильовою рисою даного часу.

Для створення такого типу героя прозаїк обов'язково повинен був виділити діаметрально протилежні образи, які повною мірою виявили б людський характер. Народження цих характерів відбувається за допомогою наявного різкого контрасту. Розглядаючи твори письменника, спробуємо створити умовну типологічну структуру концептуальних образів його творів.

Увиразнення позитивного начала завжди супроводжується певним випробуванням протилежними силами.

Тому можемо виділити такий найбільш типовий ряд опозицій:

- 1) старе – нове;
- 2) деструктивний – конструктивний герой;
- 3) колективізм – індивідуалізм.

1. Старе – нове. Народження нової соціальної структури вибудовується разом із народженням нової людини. «Тільки народження здатне підкорити смерть – не повторне народження чогось старого, а народження нового» [2; 21]. Для повного зіставлення такого типу контрастності у своїх творах Трублаїні протиставив між собою два світи: застарілі забобони старого світу і перехід до нового життя, до світлого майбутнього, у яке вірять герої. Для Півночі таким новим впровадженням стає електрика, будівництво

шкіл, лікарень тощо. Усі перетворення реалізуються в задумах автора напрочуд швидко. За короткий проміжок часу (дії відбуваються в межах кількох днів, іноді тижнів) гості з суходолу привозять собак, нарти, будують лікарню, годують змучених полярною ніччю людей. Події відбуваються не співвідносно з темпоральним відліком. Цьому сприяє широке звертання до символічного образотворення. Наприклад, в оповіданні «Крила рожевої чайки» символом руйнації старих звичаїв стає смерть чайки з рожевими крилами. За давніми заповідями загибель цієї пташки приносить нещастя усьому роду. Птаха вбиває змучена голодом дитина. Опис самої чайки Трублаїні здійснює на контрастному фоні. Він поєднує красу і смерть. «То була розкішна рожева чайка – рідкісний і жаданий птах Півночі. Кінчики її білих, як сніг, крил вилискували рожевими фарбами... Напруживши останні сили, Мамаюк підняла лук і... чайка тріпонула крилами і впала на сніг» [7; 289]. Дія відбувається у момент завершення полярної ночі: початок нового дня має стати останнім для родини. Але цілком очевидно стає неможливість здійснення такого фіналу: дівчина-дитина (початок, народження нового, невідомого) символізує народження і продовження життя. Тому смерть птаха, як і старі забобони, символізує не занепад, а відродження нового. Свідченням перемоги стає схід сонця, що несподівано з'явиться серед темної ночі. В опозиції старого і нового у творах Трублаїні, незважаючи на їх гостру конфліктність часто непримиренну боротьбу, нове завжди перемагає, навіть ціною смерті.

2. Деструктивний і конструктивний типи героїв.

Реалізація нового життя у творах письменника здійснюється через моделювання конструктивного типу героя. Діаметрально протилежним виступає деструктивний образ, не здатний прийняти нове, щойно народжене життя. Такий герой виявляється екзистенційно неспроможним на пошуки справжнього смислу свого життя.

Саме навколо цих пошуків і реалізується поняття справжності, органічності людської душі та її вчинків. Наприклад, серед моряків пароплава «Лахтак» (повість «Лахтак») помітно виділяється привабливий образ завжди бадьорого юнака, свідомого, завзятого, талановитого. Це – Стьопа Черлак. Хлопець мріє про незвичайні подвиги, «міжпланетну, а може й міжзоряну подорож» [7; 321]. Але, слід зазначити, що ці мрії не відривають його від землі. Наймолодший у команді, Стьопа намагається ні в чому не поступитися товаришам, нарівні з ними працює, переносить усі труднощі зимівлі. Трублаїні не шкодує для Стьопи пригод, ставить героя в реальні умови боротьби. «У юнзі «з жвавими рухами та радісним огнем у карих очах» постійно живе жадаба до пізнання великого світу» [4; 21]. Це ми можемо простежити від початку повісті до її кінця: постать героя ні на хвилину не зникає з очей читача і завжди захоплює своєю вдачею і безжурністю. «Почуття журби майже ніколи не відвідували цього хлопця. Йому притаманні були лише цікавість, бажання переборювати перешкоди та велика рухливість. Жодного разу він не висловив докору на адресу своєї долі, що закинула його сюди. Обличчя юнги сумнішало лише тоді, коли він згадував товаришів, що загинули біля острова Уєдіненія» [7; 360]. Автор зосереджує увагу на таких рисах юнака, як захопленість, ініціативність, напруження духовних і фізичних сил. Подорож стала для Стьопи першим і серйозним життєвим випробуванням. Його хоробрість підкреслюється в епізодах єдиноборства з білим ведмедем та відвідин норвезького табору. Остання пригода виявляє вже не тільки хоробрість і витривалість, а і здатність до подвигу, що робить його справжнім героєм. Як бачимо, образ Черлака письменник намагається створити майже ідеальним, повністю позбавленим деструктивних рис. Натомість він вирізняється від вкрай негативного оточення «залишків буржуазного суспільства». Таким постав табір норвежців та «ледачі недобитки» зі свого ж пароплава. Перші – як типові представники капіталістичної системи, другі – як зрадники, що залишили пароплав, і забравши з собою найкращі харчі і одяг, затаврували своїх товаришів ганебною поведінкою.

3. Принциповим для автора залишається таке контрастивне поєднання, як колективізм, що втілює нову свідомість героя і індивідуалізм, ознаку застарілого мислення. У першому опиняються люди, безмежно закохані у свою працю, витривалі, загартовані довгорічною боротьбою проти суворой природи Далекої Півночі, багаті на досвід, здатні за будь-яких умов перетворити світ. Вони складають собою певну нерозривну, органічну цілісність, і виокремлення в ній розцінюється майже як зрада. Навіть відособлення конструктивного героя задля загальної справи в майбутньому призводить до повної недовіри. Як приклад, згадаємо поведінку матроса Павлюка з повісті «Лахтак». Змальовуючи образ хлопця, Трублаїні наділив його певною таємничістю, що постійно відволікає читача від інших героїв і подій. Павлюк відокремлюється від інших членів екіпажу, живе самотньо в холодній, нетопленій рубці радиста. Друзі підозрюють його у зраді. Лише згодом усі дізнаються про те, як Павлюк самотужки відремонтував радіостанцію, що дало змогу зв'язатися з Великою Землею. Як бачимо, загадковість супроводжує певну індивідуалізацію героя, яка в колективі видається майже неможливою. «Цей велетень завжди був компанійським хлопцем. Правда любив часом почудакувати, як то видавалося декому з моряків» [7; 320].

Свої вчинки Павлюк здійснює завжди мовчки, несподівано. Побачивши під час бурі за кормою людину, він мовчки кидається у страшне і небезпечне місце. Щоб врятувати життя товариша, на якого напав ведмідь, Павлюк, також мовчки, ризикуючи власним життям, з сокирою кидається на роздратованого

нападника. Найповніше його натура розкривається в боротьбі за встановлення радіозв'язку. Наполегливість, терпеливість приводять кочегара до здійснення поставленого завдання. Кочегар робить все для загальної справи, але усамітнення, відхід від колективу відштовхує від нього товаришів.

Основний видорозділ колективного цілого, як деструктивного та конструктивного, у творах Трублаїні найчастіше відбувається за такими парадигмами:

Етичною: жорстокий – добрий.

Соціальною: будівничий – руйнівник.

Психологічною: відважний – боягуз.

1. Жорстокий – добрий. Його герої живуть лише в колективі і заради колективу. Український письменник бачив і створював цілі героїчні колективи. Але в цих колективах іноді виникали непередбачені ситуації, викликані тим, що хтось не зажди хотів приєднуватися до спільних ідей і задумів групи. У протиборстві злого, жорстокого і поряд з цим доброго, створюється колізія, і головне – інтрига твору. Якщо згадати твори митця, то ми обов'язково пригадаємо ряд деструктивних постатей, які постійно присутні від початку твору до його кінця. Це шаман з оповідань «Крила рожевої чайки» та «Малий посланець», Анч зі «Шхуни» Колумб», троє «недобитків» з повісті «Лахтак» тощо, які намагатимуться стати на перешкоді справжньому героєві. В епізодах, де уособлений негатив є відсутнім, для виконавчої дії жорстокі витівки «скоює» природа. А конструктивний герой, якого ми бачимо перед собою, втілюючи волю колективу, повинен обов'язково виконати щонайважче завдання.

2. Формула конструктивно-деструктивного утверджує ще одну соціальну парадигму: будівничий – руйнівник. Людська психіка, як відомо, складається зі свідомої, несвідомої і підсвідомої сфер. На думку В. В. Фашенка, «свідомі форми породжуються суспільно-трудою практикою, тісно пов'язані з ідеологією і мораллю. Свідомість як здатність головного мозку узагальнено й цілеспрямовано відображати дійсність за допомогою відчуттів та абстрактного мислення має суспільний характер. Це суб'єктивний образ об'єктивного світу, вища форма психічної діяльності, яка забезпечує контроль і керівництво поведінкою особи, її здатністю віддавати собі звіт у тому, що відбувається в дійсності. Перевіряючи у своїй соціальній практиці правильність відображень, людина, як відомо, опановує об'єктивну істину» [10; 44]. Саме таким характеристикам соціально свідомої особистості відповідав у прозі М. Трублаїні тип будівничого. Його дії обов'язково спрямовані на конструювання нового соціального ладу. Руйнівник з'являється для протистояння конструктивній силі, яка не може бути переможеною. Зазначений контраст сприяє розкриттю психологічного стану героя, який обов'язково повинен належати до нового покоління творців нових ідеалів, кращого і світлого майбутнього для себе і своїх нащадків.

3. І останнє: найпоширенішою психологічною парадигмою у формулюванні конструктивного і деструктивного постає парадигма: відважний герой – боягуз. У характері, емоціях першого типу відчувається постійна жага до пізнання – це інтелектуальна праця задля орієнтації в собі і світі, яка відчувається в зацікавленості героя, у його зосередженості, подивах, у розумовій напрузі і кмітливості. Наприклад, розглядаючи образ Марка («Шхуна «Колумб»»), спостерігаємо, що його психічний стан розкривається через жести, рухи, вирази обличчя, очей, уст, через діалоги та внутрішні монологи героя. Паралельно з Марком Трублаїні змальовує образ дівчини Люди. Письменник зображує юну дівчину-патріотку, яка не поступається у своїй силі і мужності Маркові. Її характер розкривається в гострих ситуаціях, несподіваних поворотах дій. На початку повісті Люда – звичайна, приваблива дівчина, яка цікавиться морем, батьковими відкриттями, живе повноцінним молодим життям. Коли ж батькові загрожує небезпека, вона починає діяти з метою захистити рідну їй людину. Цільний, вольовий характер Люди ми бачимо саме в гострих ситуаціях, тоді перед нами постає видима мова її душі. Внутрішнє життя відбивається в динамічному психологізованому портреті. Душевний стан передається через настрої – змінюється колір обличчя: від суму вона блідне чи темніє, від радості – рожевіє, у тьмяних очах – туга, у прижмурених – посмішка. Найяскравіше внутрішню силу дівчини автор розкриває у водному полоні, коли вона залишається наодинці з піратом Антоном. Тут письменник використовує контраст у виразі очей героїні та пірата: «Коли б каюту освітили промінням сильного прожектора, можна було б побачити на корабельній койці чоловіка в одязі моряка, із забинтованими рукою та боком, з дико страхітливим виразом очей, в яких був відчай і жах, а за крок від нього на стільці світловолосу дівчину років сімнадцяти з мигдалевидними зеленими очима, у яких світилася висока мужність і напружена думка» (виділено мною – Н. К.) [8; 468]. Зазначимо, що сам портрет героїв змальований скупом, а деталі, окремі його штрихи розкидані в різних місцях твору. Але ж вони настільки виразні і промовисті, що саме через них найбільш виразно виявляються і внутрішні якості героя. У цих деталях вирізьблюється мужня, рішуча натура. Через жести і міміку, невідповідність між внутрішнім і видимим розкривається психологічний стан героїв. Перший виступає будівничим, другий – руйнівником, заангажованим негативом одинаком у новонародженому світі.

Створюючи негативний тип, прозаїк не зменшує, не затушовує його сили, не робить його недолугим і простакуватим, таким, що не становить серйозної небезпеки. Навпаки, ворог показаний хитрим,

пронирливим, жорстоким, наполегливим, він не розгублюється після першої поразки і продовжує боротися. Він – досвідчений шпигун, і його робота змушує іти трупам безневинних людей, безжально вбивати і потрібних, і непотрібних, і своїх, і чужих. У критичну хвилину, коли попсований човен безнадійно сів на морське дно, Анч та командир човна розстрілюють частину свого екіпажу, частину залишають на смерть, а самі рятуються. Читач спостерігає закам'яніле обличчя, зло примружені очі, підступні дії шпигуна. Яскраво простежується його характер на підводному човні, де він морально і фізично знущається над дітьми, не звертаючи уваги на їхній вік. Усі його вчинки спонукають до дій його прототипів. Останні з більшою силою і натхненням ведуть з ним війну.

Отже, будуючись за суворою опозиційною схемою, яка іде різними паралельними системами, даний тип героя стає основою для пригодницького твору. Створення його вимагає від письменника виділення діаметрально протилежних образів, що він і створює за допомогою контрасту. Втілення авторського задуму реалізує конструктивний тип героя, утвердження якого відбувається через випробування діаметрально протилежною силою – деструктивним типом. Перший обов'язково перетворює світ, багатий на досвід будівництва нового життя. Другий – намагається знищити його плани. Їх розрізнення відбувається за етичною, соціальною, психологічною парадигмами. Проте в будь-якому разі прочитується певна закономірність авторського письма: яким би характеристикам не підлягав його герой в емоційній, інтелектуально-розумовій чи соціальній сферах, він обов'язково постане в контрастній парадигмі: читач зіткнеться як і з конструктивним, так і з деструктивним типами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія української літератури. Література періоду боротьби за перемогу соціалізму (1917-1932): [у 8 т.] / [голов. редкол.: Є. П. Кирилюк]. – К.: Наукова думка, 1970 – Т. 6. – 1970. – 514 с.
2. Кэмпбелл Дж. Герой с тысячами лицами. Миф. Архетип. Бессознательное /Джозеф Кэмпбелл. – София: ttd, 1997. – 336 с.
3. Наєнко М. Романтичний епос: ефект романтизму і українська література /Микола Наєнко. – К.: Наукова думка, 2000. – 214 с.
4. Подолинний А. Капітан дитячої літератури /Анатолій Подолинний. – К.: Знання, 1987. – 48 с.
5. Сиротюк М. Микола Трублаїні. Літературний портрет. Критико-біографічні нариси /Микола Сиротюк. – К.: Дніпро, 1960. – 167 с
6. Літературознавчий словник-довідник /редак. коллег. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І., Теремко В.І. – К.: Академія, 1997. – 752 с.
7. Трублаїні М. П. Твори: в 4 т. /Микола Трублаїні. – К.: Молодь, 1956 – Т.1. – 1956. – 601 с.
8. Трублаїні М. П. Твори: в 4 т. /Микола Трублаїні. – К.: Молодь, 1956 – Т.2. – 1956. – 576 с.
9. Трублаїні М. П. Твори: в 4 т. /Микола Трублаїні. – К.: Молодь, 1956 – Т.4. – 1956. – 580 с.
10. Фашенко В. У глибинах людського життя /Василь Фашенко. – Одеса: Маяк, 2005. – 640 с.
11. Юнг К. Архетип и символ /Карл Юнг. – М.: Ренессанс, 1991. – 277 с.

УДК 82-311.2.

КОЗАЦЬКІ ЗВИЧАЇ ЯК ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ У РОМАНІ "ЧОРНА РАДА" П. КУЛИША

Клименко Т.Є., аспірант

Житомирський державний університет імені Івана Франка

У статті зроблено спробу з'ясувати роль фольклорно-етнографічних елементів як інтертекстуальних компонентів у творенні тексту "Чорна рада" П. Кулиша.

Ключові слова: звичай, текст, інтертекст, ремінісценція.

Клименко Т.Е. КАЗАЦКІЕ ОБЫЧАИ КАК ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНЫЙ ЭЛЕМЕНТ В РОМАНЕ "ЧОРНАЯ РАДА" П.КУЛИША / Житомирский государственный университет им. Ивана Франко, Украина.

В статье осуществлена попытка выяснить роль фольклорно-этнографических элементов как интертекстуальных компонентов в создании текста "Чорна рада" П. Кулиша.

Ключевые слова: обычай, текст, интертекст, реминисценция.